

Nationalpark Mols Bjerge

Ørnbjerggruten

Cykelruter

34km

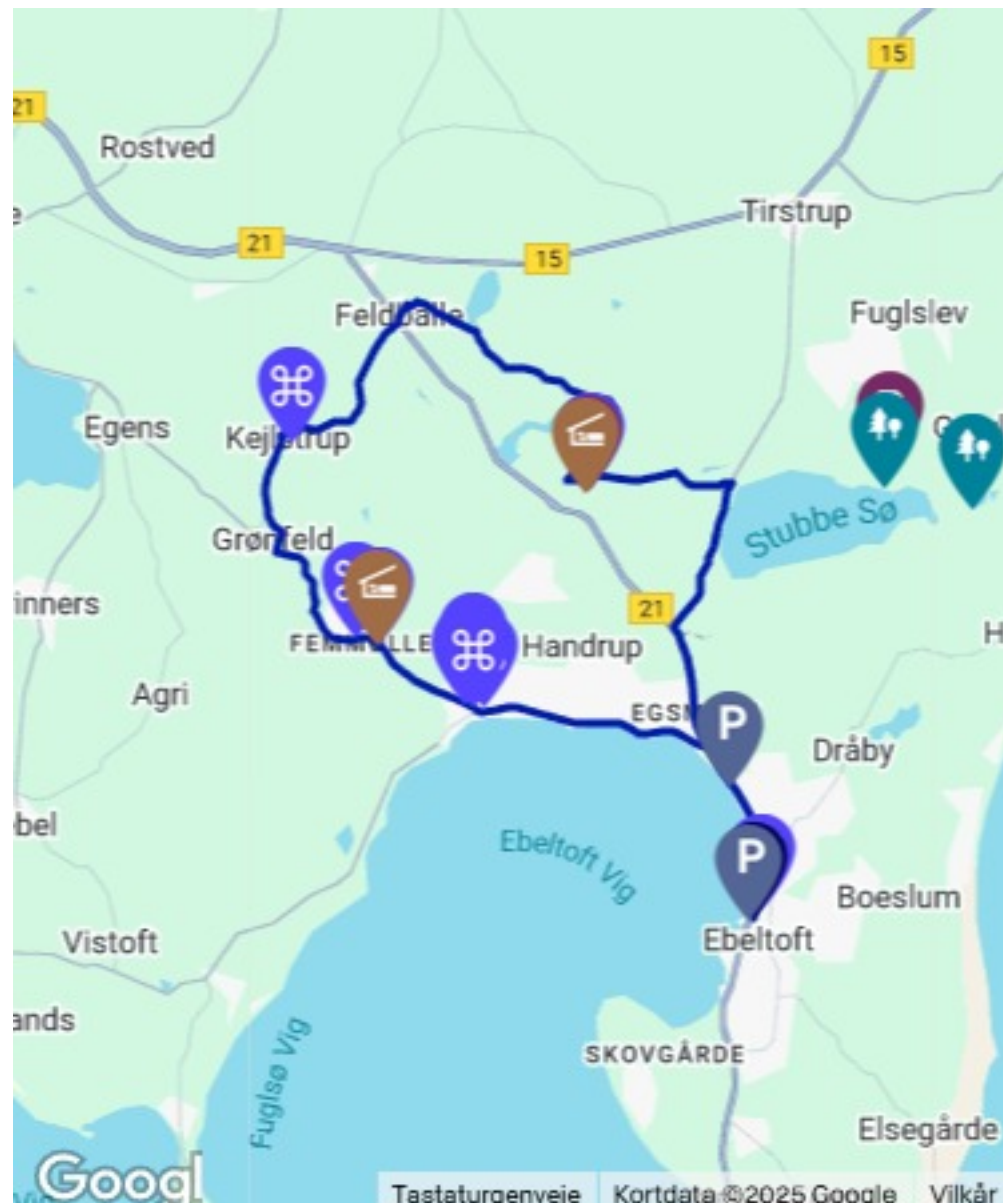

1 t , 50 min

34 km lang cykelrute, som starter og slutter i Ebeltoft. Undervejs cykler du forbi Stubbe Sø, som er Djurslands største sø. Da Stubbe Sø er omgivet af skov og næringsfattigt sand, er vandet klart og rent, og søen er rig på vandplanter og fisk. Odder, hav- og fiskeørn samt isfugl gæster området, og søen er et vigtigt yngle- og især rastested for store flokke af gæs, ænder, lappedykkere og skalleslugere.

Ved idylliske Ørnbjerg Mølle er det oplagt med en kort vandpause, hvor frivillige i dag vedligeholder den funktionsdygtig museumsmølle, så forbi passende kan opleve et stykke levende kulturhistorie.

På ruten cykler man igennem Kejlstrup og Femmøller by og på vej ind mod Ebeltoft kommer man forbi Egil Fischers Ferieby. Hvis der er overskud, så kan man stille cyklen og gå op til Egil Fischers Mindemærke og få en fornemmelse for hans vision for området.

Nationalpark Mols Bjerge

P- Fregatten Jylland 56.19908000 / 10.67495000

P-plads

Herfra er der adgang til en god tur rundt i Ebeltoft By. Pladsen er også velegnet til at gå mod syd langs kysten ad Ahl Plantage stien. Ad kysten mod nord kommer man til vandrestien Gravlev natursti. Stedet her er også udgangspunkt for en cykelrute rundt om Ahl Hage.

Nationalpark Mols Bjerge

Maltfabrikken

Som et vartegn for Ebeltoft troner en gammel rødkalket maltfabrik med kamtakker, skorstene og sjæl. I en årrække har det ikoniske fabriksanlæg været lukket, efter at malkøllerne slukkede i 1998.

Købmand S.B. Lundberg grundlagde maltfabrikken i 1857 i en tid, hvor danskerne i stigende grad begyndte at købe øl i stedet for at brygge selv. I de følgende 140 år skete der løbende moderniseringer for at tilpasse sig et marked, der blev stadigt mindre. Der blev gjort mange forsøg på at gå nye veje, f.eks. blev forsøg med produktion af erstatningskaffe under de to verdenskrige en stor succes, men i slutningen af 1900-tallet var et 140-årigt forretningseventyr ovre.

En gruppe lokale ildsjæle reddede dog bygningerne fra nedrivning med en vision om at skabe et dynamisk center for kreativt erhverv og kultur. I et samarbejde med Syddjurs Kommune er Maltfabrikken genopstået som byens nye kulturelle mødested, der bl.a. huser BMA (bibliotek, museum og arkiv), koncertsal, spisehus, mikrobryggeri, kreative værksteder og ungdomshus.

Følg maltfabrikken og se arrangementer på www.nymalt.dk

Nationalpark Mols Bjerge

Stubbe Sø

Natur

Flere steder på stien har du et flot udsyn over Stubbe sø, der er Djurslands største sø, og desuden det største dødishul i Nationalpark Mols Bjerge. Hullet blev skabt under den sidste istid, da et meget stort stykke is blev efterladt i landskabet. Her lå det og smeltede langsomt bort – og efterlod sit aftryk. I stenalderen var dødishullet det inderste af en fjord, der ved senere landhævning blev adskilt fra havet. Søen har nu afløb gennem Havmølleå til Kattegat. Da Stubbe Sø er omgivet af skov og næringsfattigt sand, er vandet klart og rent, og søen er rig på vandplanter og fisk. Odder, hav- og fiskeørn samt isfugl gæster området, og søen er et vigtigt yngle- og især rastested for store flokke af gæs, ænder, lappedykkere og skalleslugere. Måske ser du havørnen højt på himlen over Stubbe Sø. Søen blev fredet i 1963 og udpeget som EF- habitatområde i 1998.

På Sydsiden af Stubbe Sø går stien gennem et åbent sletteagtigt landskab med meget gamle skovfyr.

Nationalpark Mols Bjerge

Stubbe Sø Fugleværnsfonden

Natur

Stubbe Sø er Djurslands største sø, og det største dødsishul i Nationalpark Mols Bjerge. Det blev skabt under sidste istid ved, at et meget stort stykke is blev efterladt og langsomt smeltede. I stenalderen var dødsishullet det inderste af en lille fjord, der ved senere landhævning blev adskilt fra havet. Søen har nu afløb gennem Havmølle Å til Kattegat. Stubbe Sø er et vigtigt yngle- og især rastested for store flokke af gæs, ænder, lappedykkere og skalleslugere. Der ses desuden jævnligt havørn og fiskeørn ved søen. Stubbe Søen blev fredet i 1963, og udpeget som EF-habitatområde i 1998.

Nationalpark Mols Bjerge

Fugleværnsfondens folder om Stubbe Sø

Turfoldere

Dansk Ornitologisk Forenings turfoder. Åbner i nyt vindue ->
Turfolderen kan også findes på Syddjurs Kommunes hjemmeside.

Link: <https://oplevelsyddjurs.dk/natur-og-friluftsliv/stier-og-ruter/vandreruter/naturreservat-stubbe-so-58-km> (hvis linket ikke virker, kopier det og sæt det ind i din browser)

Nationalpark Mols Bjerge

Ørnbjerg Vandmølle

Engang var der 3.000 vandmøller i Danmark. I dag er der 300 tilbage, og kun 30 af dem har indtakte mølleværk – Ørnbjerg Mølle er en af dem. Møllen er første gang omtalt i år 1552 i det svenske rigsarkiv. Den hørte dengang under Skærsø Hovedgård og fungerede som kundemølle, hvor bønderne fra oplandet kom til for at få malet deres korn. I år 1830 overgik møllen med tilhørende møllegård til selveje, og på det tidspunkt bestod folkeholdet på møllen foruden mølleren, hans kone og deres tre børn også af møllerkonens moder, af fire karle, tre tjenestepiger og en lærerinde.

I sæsonen for maling af kornet har der desuden været drevet gæstgiveri. Mølledagen var en festdag – og udvekslingen af nyheder, rygter og sladder var ofte påvirket af de gode ”møllerdrammer”. Faktisk var det slået fast i lovgivningen, at udtalelser, der var faldet i en smedje eller en mølle ikke havde retsgyldighed.

I 1980 overtog Skov og Naturstyrelsen møllen, men i 1988 hærgede en voldsom brand, og den firelægnede møllegård brændte ned. Selve vandmøllebygningen blev reddet, og er i dag fortsat ejet af Naturstyrelsen.

I perioden 2010-13 lykkedes det Ørnbjerg Møllelaug, at rejse penge til at restaurere møllen, der i dag er fuldt funktionsdygtig. Møllelauget er en forening af frivillige, der passer Ørnbjerg Mølle. Ved særlige lejligheder kan man stadig opleve, at der males korn på møllen.

Både på land omkring møllen og i mølledammen vrirler det med insekter. I området findes desuden grøn frø, hugorm og stålorm.

Der er en udstilling i madpakkerummet ved møllen. Vandpost, toilet samt shelters.

Nationalpark Mols Bjerge

Turfolder Ørnbjerg Mølle

Turfoldere

Naturstyrelsens turfolder om Ørnbjerg Mølle: <https://edit.mst.dk/media/dfcbsj2x/oernbjerg-moelle.pdf>

Find også turfolderen på nationalparkens

hjemmeside: <https://nationalparkmolsbjerger.dk/planlaeg-dit-besoeg/digitale-guides-apps-og-foldere>

Nationalpark Mols Bjerge

Shelters Ørnbjerg Mølle

Shelterpladser

Adresse: Ved Ørnbjerg Mølle, Stubbevej 2, 8410 Rønde. GPS: 56.26001400, 10.63367400 Booking: Shelter 1 kan bookes her: <https://book.naturstyrelsen.dk/sted/lejrplads-oernbjerg-moelle-shelter-nr-1-bookbar/> Shelter to kan ikke bookes.

Nationalpark Mols Bjerges shelters. To shelters med plads til ca. 5-6 personer i hver og er placeret i skrænten over vandmøllen. Ved vandmøllen er et lille overdækket informationshus, her er bord og bænke til et ophold med madpakken. Tag dit affald med dig, når du forlader pladsen. Her er der drikkevand, hunde i snor tilladt og primitivt toilet.

Nationalpark Mols Bjerge

Kejlstrup

Hvor landskabet hæver sig op mod Krogeryggen ligger den maleriske landsby, Kejlstrup. Det menes, at landsbyen blev grundlagt i vikingetiden omkring år 1100. Mange oldtidsfund vidner dog om, at de fede, frugtbare jorde har gjort området til et attraktivt bosætningssted endnu tidligere. Kejlstrup er bygget omkring en forte, det vil sige et fællesareal, som gårdene lå i en tæt cirkel rundt om. På fortens blev kvæget vandet ved gadekæret, og de omkringliggende gårde udgjorde en effektiv beskyttelse af dyrene om natten. Pladsen fungerede samtidig som landsbyens samlingssted, hvor oldermændslauget diskuterede vigtige anliggender, og de unge dansende natten lys ved majfesterne. Den dag i dag ligger gårde og huse i Kejlstrup stadig omkring fortens.

I 1200 tallet blev hele Kejlstrup lagt under Møllerup Gods, og i flere hundrede år herefter levede landsbyens beboere som fæstebønder. Det drejede sig om 12 gårde og seks huse. Med de omfattende landbrugsreformer i slutningen af 1700-tallet fik bønderne dog endelig en mulighed for at generhverve deres gårde. I 1799 var alle gårde overtaget af bønderne selv. Herefter blomstrede Kejlstrup op til velstand, hvilket kan ses af de store stuehuse, der blev bygget i perioden fra 1827- 1919. Særlig velholdt er Fogedgården på Kærtoften fra år 1827, som endnu står fint rødkalket med grønmalet bindingsværk. Langs Kærtoften ligger en række bevaringsværdige huse fra samme periode, heriblandt en købmandsgård og Kejlstrups gamle skole fra år 1890. Da skolen var i drift, havde den på et tidspunkt 60 elever. I dag er gårdene i Kejlstrup først og fremmest boliger for familier uden tilknytning til landbruget, men det lokale fællesskab prioriteres stadig højt.

Nationalpark Mols Bjerge

Femmøller by

Kultur

Femmøllers maleriske placering i en slugt med stor højdeforskel gav tidligere optimale betingelser for at drive møllervirksomhed. Selvom Mølleåen ikke er særlig stor leverede den fra 1500-tallet og frem til det 19. århundrede vand til samtlige møller i Femmøller. Det kunne lade sig gøre, fordi man stemmede åen op i mølledamme, og på den måde skabte tryk nok på vandet til at drive et møllehjul. Dermed kunne man male mel for et stort opland. Til enhver god mølle hørte også en beværtning, da bønderne ofte kom langvejs fra for at få malet deres korn. Der har været liv og glade dage, når et godt høstudbytte skulle fejres. I betaling for malet mel skulle mølleren have en 1/18 del af kornet, før det blev malet. Det blev udmålt med en særlig toldkop af kobber kontrolleret af myndighederne. I praksis kunne det dog være svært for bonden at vide præcist, hvor meget mel, der ville komme ud af hans korn, og der er derfor mange historier, hvor mølleren optræder som lidt af en snydepels. Tidligere hed landsbyen Essendrup, men omkring år 1790 vandt navnet Femmøller frem, selvom en af byens fem møller allerede da var brændt. I begyndelsen af 1900-tallet ophørte møllerne i Femmøller med at male korn, og mølleværkerne forsvandt, men de fleste af de fine gamle bygningerne og fire mølledamme eksisterer stadig. Slugten munder ud i en bred dal, der ender ved Femmøller Strand.

Nationalpark Mols Bjerge

Shelterplads Femmøller

Shelterpladser

Shelterplads med to shelter beliggende ved starten af Mols Bjerge-stiens Bjergetape.
Adresse: Femmøller efterskole, Molsvej 137, 8400 Ebeltoft.

Nationalpark Mols Bjerge

Femmøller Efterskole i det gamle badehotel

Kultur

I 1909 blev der opført et stort badehotel i Femmøller. Hotellet ligger i betragtelig afstand fra den nærmeste badestrand, hvilket viser, at målet for den tidlige turisme i nok så høj grad var naturoplevelserne i Mols Bjerge som badelivet ved stranden. Hver formiddag kørte hestevogne badegæsterne ned til stranden, og hentede dem igen ved middagstid.

Eftermiddagen blev ofte tilbragt med traveture i bjergene.

I løbet af det 19. århundrede ændrede danskernes feriemønstre sig, og Femmøller Badehotel blev til et konferencested for politiske partier. Med opførslen af en teatersal blev det desuden muligt at tilbyde kunderne mere folkelige fornøjelser. I en årrække i 1970'erne kom folk i busser fra hele Østjylland for at overvære molborevyer med kendte kunstnere som Elga Olga og Jørgen Vinkler. Interessen ebbede dog langsomt ud, og stedet lukkede, da end ikke den sagnomspundne producent af sengekantsfilm, Ole Søltoft, kunne tiltrække publikum.

Efter nogle år åbnede lokale ildsjæle i 1984 Femmøller Efterskole i det gamle badehotel.

Skolen har særlig fokus på musik og teater, og har plads til små hundrede elever.

Nationalpark Mols Bjerge

Egil Fischers Ferieby

Kultur

Byplanarkitekt Egil Fischer påbegyndte allerede i starten af 1920'erne sin masterplan til denne unikke ferieby der var Danmarks første sammenhængende byplan for en feriebebyggelse.

Området ved Femmøller Strand var på det tidspunkt et åbent hedelandskab næsten uden bevoksning eller bebyggelse.

For at sikre sin overordnede plan og arkitektoniske idé opkøbte Fischer jorden og udstykkede parcellerne med klausul om, at han selv skulle godkende byggeriet.

Det første areal opkøbte han fra Parcelgården, der havde jorder ved landevejen, siden købte han Normannshuset, der havde jorder ned til stranden samt ejendommen Nedre Strandkær, som han kort efter solgte til Ellen Dahl.

Egil Fischer og Ellen Dahl samarbejdede i en årrække, og sammen fik de blandt andet tinglyst de klausuler og senere fredninger, der fik stor betydning for naturbevarelsen på de store arealer og indirekte har været medvirkende til at danne grundlag for den nuværende nationalpark.

De kommende årtier voksede feriebyen frem med de karakteristiske "Fischerhuse" af bindingsværk og det barokinspirerede parkanlæg med akser, alléer, stadion, torve og grønne pladser.

Efter Fischers tid satte tidens tand langsomt sine spor på området, hvor uhensigtsmæssig bevoksning og bebyggelse efterhånden havde gjort det vanskeligt at aflæse byplanens oprindelige arkitektoniske idé.

Find folder om Egil Fischers Ferieby på Visits Aarhus' hjemmeside.

Link: <https://www.visitaarhus.dk/sites/visitaarhus.com/files/2022-04/Egil-Fischer-djursland-femmøller-kort.pdf>

Nationalpark Mols Bjerge

Arkitekturen ved Molskroen

Kultur

Molskroen var den første og største bygning, som Fischer tegnede og lod bygge ved Femmøller Strand. Den blev udgangspunkt for udviklingen af stedet. Karakteristisk for de mange originale "Fischerhuse" i området er det højloftede bindingsværk og tegl- eller stråtag med høj rejsning. Husene er enkle, mange af dem forholdsvis små, med fine detaljer og bemalinger, et centralt ildsted og indbyggede møbler som hjørneskabe og bænke. På bakkedraget i skoven opførte Fischer det særprægede hus Nørrehald til sig selv og sin familie. Huset er storslået og stærkt inspireret af hans ophold i Spanien. En del af de anvendte materialer og udsmykninger er da også hjembragt fra et spansk palads. Find folder om Egil Fischers Ferieby på Visits Aarhus' hjemmeside.
Link: <https://www.visitaarhus.dk/sites/visitaarhus.com/files/2022-04/Egil-Fischer-djursland-femmøller-kort.pdf>

Nationalpark Mols Bjerge

Historien bag Molskroen Strandhotel

Historien bag Molskroen

I 1923 købte arkitekten Egil Fischer et stort stykke jord af gårdejer Sigvard Sørensen. Egil Fischers vision var, at der skulle vokse en ny ferieby frem ved Femmøller Strand på Mols. Som det første opførte han en kro på punktet, hvor vejene til Mols, Ebeltoft og ind i Djursland mødtes. Men Molskroen blev aldrig nogen traditionel landevejskro af den grund. Kvaliteten af maden og beliggenheden ved havet betød allerede fra åbningen, at gæster fra hele landet brugte Molskroen som eksklusivt badehotel og spisested. I 1940 nedbrændte Molskroen til grunden, da der gik ild i bindingsværket under optøning af et vandrør med en gasbrænder. Da man genopførte bygningen var det i samme stil – men nu med dobbelt så meget plads. I 1950'erne kom Grethe og Georg Christensen til som forpagtere. Inden da havde Georg Christensen arbejdet på bl.a. Hotel d'Angleterre i København, på Hotel Metropole i London og på Hotel Eggerts i Gøteborg. Under Grethe og Georg Christensens ledelse blev Molskroen så berømt for det gastronomiske køkken og den gode vin, at gæsterne kom til fra både ind- og udland.

Molskroen er blevet renoveret flere gange i løbet af årene. Senest i 2013 med en omfattende renovering af nuværende ejer, Henrik Frederiksen, som desuden i 2014 opførte et hotel med 29 værelser blot 100m fra Molskroen, som i dag er en del af Molskroens koncept.

Kilde: <https://www.molskroen.dk/molskroen/om-os/historie/>

Nationalpark Mols Bjerge

Den kommercielle akse

Kultur

Denne akse løber på tværs af Kulturaksen og giver udsyn fra øst til vest. Den var oprindeligt tænkt som handelsstrøg og løber langs Hovedgaden mellem Vesttorvet og Østtorvet. På den kommercielle akse lå tidligere både købmandsbutik, bager, cykelforretning og frisør.

Oprindeligt havde Molskroen også rejsestald.

De to torve med opsatte bænke er dejlige "åndehuller" på turen gennem parken.

Hovedgaden danner en åbning gennem området, hvor man mod vest kan se helt til de skovklædte bakker ved Femmøller by – mens der mod øst er kig til kysten og havet. I tilknytning til denne akse er her i sommerens løb markedsvogne med salg af lokale fødevarer og kunsthåndværk.

Nationalpark Mols Bjerge

Kulturaksen

Kultur

Langs kulturaksen er der udsyn gennem parken fra nord til syd. Aksen strækker sig fra Kirkebakken, forbi Stadion og det åbne græsområde Grønningen til stranden og havet. Det lille stadion med boldbane og løbebane kan ses som en afspejling af, at Fischer allerede dengang har tænkt det stigende fokus på kropsidealet ind i feriekulturen med faciliteter til idræt.

Det åbne, grønne parkområde indbyder til både leg og afslapning. Det er desuden ramme om forskellige aktiviteter i årets løb.

Langs denne akse ses flere af de typiske "Fischerhuse".

Find folder om Egil Fischers Ferieby på Visits Aarhus' hjemmeside. Link:

<https://www.visitaarhus.dk/sites/visitaarhus.com/files/2022-04/Egil-Fischer-djursland-femmøller-kort.pdf>

Nationalpark Mols Bjerge

P- Vibæk Strand 56.21820000 / 10.67080000

P-plads

Vibæk Strand

